

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ

УДК 351.9:328.185]:354.61]«364»

DOI <https://doi.org/10.32782/1813-3401.2025.1.27>

Д. І. Антонюк

доктор філософії (PhD) з політології

РОЛЬ ГРОМАДСЬКОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ РАДИ У НАЛАГОДЖЕННІ ЕФЕКТИВНОЇ РОБОТИ МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ

У статті аналізується роль Громадської антикорупційної ради при Міністерстві оборони України (ГАР МО) як консультативно-дорадчого органу, покликаного забезпечити громадський контроль та прозорість оборонних закупівель. Автор звертає увагу на закриту діяльність міністерства, що сприяє корупційним ризикам та знижує рівень довіри суспільства до нього та державних інституцій загалом з боку міжнародних партнерів.

У статті досліджено роль громадського контролю за сектором безпеки та оборони в Україні, зокрема його вплив на ефективність функціонування та зміцнення обороноздатності держави. Крім того, автор визначає громадський контроль важливим компонентом формування довіри до інституцій влади.

Основну увагу приділено висвітленню завдань та функцій ГАР МО, зокрема моніторингу закупівель, оцінці корупційних ризиків, контролю за впровадженням громадських ініціатив і взаємодії з державними структурами з метою визначення оцінки її впливу на роботу Міністерства оборони. Наведено конкретні досягнення ГАР МО, серед яких: виявлення корупційних ризиків, зокрема у співпраці міністерства з польською фірмою «Alfa Sp z o.o.» та ТОВ «Львівський арсенал», ініціювання кримінальних проваджень щодо недобросовісних постачальників, запровадження прозорих механізмів закупівель і рекомендації щодо вдосконалення оборонної політики.

Стаття містить аналіз конфлікту між Міністерством оборони та Агентством оборонних закупівель, який загострився через суперечності щодо кадрових призначень і процедурних питань. Розглянуто роль ГАР МО як незалежного посередника у врегулюванні цього конфлікту та пошуку оптимальних рішень. У статті стверджується, що посилення громадської участі у процесах ухвалення рішень може сприяти підвищенню ефективності роботи Міноборони та зниженню рівня корупційних зловживань.

Окремо автор пропонує низку критеріїв оцінки ефективності центральних органів влади, до яких зокрема відноситься Міністерство оборони України, з метою аналізу впливу ГАР МО на його роботу. Наголошується, що перехід на платформу Prozorro, встановлення кваліфікаційних критеріїв для постачальників, впровадження постійного моніторингу ринку позитивно впливає на своєчасне виявлення корупційних ризиків всередині Міноборони.

Ключові слова: Громадська антикорупційна рада, Міністерство оборони України, НАБУ, корупція, оборонні закупівлі, громадський контроль.

Постановка проблеми. Корупційні скандали в Міністерстві оборони України (Міноборони) під час воєнного стану стали причиною створення у 2023 році Громадської антикорупційної ради (ГАР МО), завдання якої полягає в інтеграції громадянського суспільства до антикорупційних процесів всередині Міноборони.

Голосування за кандидатів до цієї ради, що відбулося 7 січня 2025 року, продемонструвало рекордну активність: участь у ньому взяли 101 215 українців. Це майже у 2,5 рази більше, ніж у попередньому році, коли проголосували близько 41 000 громадян. Такий високий рівень участі пояснюється активним висвітленням

процесу в медіа, а також гострим суспільним запитом на очищення міністерства від корупції, яка безпосередньо загрожує обороноздатності країни. Суттєва громадська підтримка голосування свідчить про великий кредит довіри до антикорупційної ради. Це створює необхідність глибокого аналізу її можливостей та перспективного впливу на ефективність і прозорість роботи Міністерства оборони.

Аналіз актуальних досліджень та публікацій. Нормативну базу дослідження складають Закон України «Про національну безпеку України» [13], що гарантує право громадськості на здійснення демократичного цивільного контролю за сектором безпеки і оборони, та Положення про Громадську антикорупційну раду при Міністерстві оборони України [11]. Взаємодію громадського сектору з урядовими структурами в оборонній і безпековій сферах, зокрема з Міноборони, досліджували українські вчені Л. Хорішко [15] та В. Дерекко [2]. Необхідність посилення співпраці між інституціями оборонного сектора з метою запобігання корупції відображена в напрацюваннях Є. Пашенка та М. Чалого [9].

Метою дослідження є оцінка ролі Громадської антикорупційної ради при Міністерстві оборони України в забезпеченні ефективного функціонування інституції в умовах воєнного стану, а також визначення її впливу на зниження корупційних ризиків і підвищення прозорості діяльності міністерства.

Виклад основного матеріалу. Наявність корупції, а також відсутність якісного контролю за нею всередині Міністерства оборони України під час повномасштабної війни напряму загрожує належній організації національної оборони, призводить до ухвалення неефективних рішень, розкрадання ресурсів, що позбавляє військових необхідного забезпечення, зриву оборонних контрактів, затримки постачання критично важливих матеріалів, підриває довіру до урядових інституцій і міжнародних партнерів, ускладнює отримання військової допомоги. Станом на лютий 2025 року її наслідки ми можемо спостерігати у щорічному Індексі сприйняття корупції від Transparency International – через корупційні скандали всередині Міністерства оборони України втратила один бал (35 зі 100) та займає 105 місце зі 180 країн світу [16].

Однією з найсерйозніших проблем, що тривалий час залишається невирішеною в Міноборони, є його закритість від суспільства. Як

підкреслює новообраний голова Громадської антикорупційної ради Ю. Гудименко, ця інституція залишається майже недоступною не лише для цивільних, але й для чинних військовослужбовців та ветеранів [12]. Відповідна позиція, на нашу думку, автоматично провокує низьку довіру до Міноборони, а також нівелює розвиток стратегічної комунікації, основна мета якої полягає у мобілізації ресурсного потенціалу громадськості для протидії державі-агресору [15, с. 107].

Відповідно до Закону України «Про національну безпеку», громадський контроль за сектором безпеки та оборони сприяє його ефективному функціонуванню, належному виконанню завдань і зміцненню обороноздатності держави [11]. До того ж цей різновид контролю, згідно з британськими науковцями Д. Бітемом та С. Вейром, виступає важливим критерієм набуття владою довіри [18, р. 7]. Однак, в умовах повномасштабної війни надмірний контроль може повністю паралізувати роботу ключового міністерства та державного апарата в цілому, про що застерігав американський філософ Ф. Фукуяма [14, с. 47].

З огляду на це, заснування при Міністерстві оборони консультативного громадського органу – як-от Громадської ради або Громадської антикорупційної ради – ми вважаємо доцільним. Згідно з Положенням, остання – колегіальний консультативно-дорадчий орган, що покликаний залучити громадськість до оцінки корупційних ризиків [11]. Протидія корупції на відомчому рівні у структурах військового управління передбачає наявність у своєму складі спеціалізованих утворень, чим, на нашу думку, цілком може виступати сьогодні ГАР МО [9, с. 214]. До того ж участь громадянського суспільства в ухваленні та реалізації воєнно-політичних рішень сприяє врахуванню соціальних факторів, зменшенню соціальних і воєнно-політичних ризиків, а також коригуванню планів і дій влади відповідно до інтересів різних суспільних груп [2, с. 76].

ГАР МО повинна виконувати роль важливого посередника між Міністерством оборони та громадянським суспільством, допомагаючи забезпечити ефективний зворотний зв'язок, адже військовослужбовці не завжди мають змогу напряму донести свої запити та потреби до чиновників [10]. Завдяки цьому механізму можна, на наш погляд, оперативно виявляти прогалини, адаптувати рішення та спрямовувати діяльність міністерства відповідно до реальних викликів і потреб оборонного сектора.

До основних завдань ГАР МО належить:

- 1) забезпечення прозорості діяльності Міноборони та здійснення громадського контролю;
- 2) аналіз корупційних ризиків, оцінка заходів із запобігання та протидії корупції;
- 3) розробка пропозицій щодо вдосконалення антикорупційної політики та підвищення ефективності роботи Міноборони;
- 4) визначення механізмів запобігання корупції;
- 5) сприяння взаємодії Міноборони з громадянським суспільством [11].

Серед ключових функцій ГАР МО виокремлюємо:

- 1) моніторинг діяльності Міноборони та підзвітних органів;
- 2) підготовка рекомендацій Міністру оборони протягом двох тижнів після отримання матеріалів;
- 3) контроль за впровадженням громадських ініціатив щодо прозорості та дотримання прав громадян;
- 4) організація публічних заходів із запобігання корупції;
- 5) участь у дисциплінарних і конкурсних комісіях Міноборони;
- 6) контроль державних закупівель та забезпечення військовослужбовців;
- 7) участь у розробці нормативно-правових актів та громадському обговоренні;
- 8) антикризова комунікація та аналіз інформаційних ризиків;
- 9) підготовка та оприлюднення щорічного звіту про діяльність Громадської антикорупційної ради [11].

Під час публічного звіту у квітні 2024 року ГАР МО представила результати своєї роботи, які, на нашу думку, мають переважно організаційний характер, оскільки консультативно-дорадчий орган функціонував при оборонному міністерстві лише один рік. Водночас вони свідчать про системний підхід до вдосконалення діяльності Міністерства оборони. Зокрема, поділ роботи на окремі напрями, на наш погляд, дозволяє більш комплексно охопити ключові аспекти закупівель, моніторингу корупційних ризиків, нормативно-правового регулювання та комунікації з громадськістю, що сприяє підвищенню прозорості та ефективності управлінських процесів у Міноборони.

У межах своєї діяльності Громадська антикорупційна рада першого скликання досягла низки важливих результатів, спрямованих на

підвищення ефективності роботи Міноборони. Станом на зазначений вище період ГАР МО:

- 1) провела 40 засідань, присвячених моніторингу закупівель, оцінці корупційних ризиків та налагодженню комунікації з посадовими особами Міноборони;
- 2) організувала 15 зустрічей із зовнішніми стейкхолдерами, серед яких представники Міноборони, ЗСУ, НАБУ, посольств та компаній-постачальників;
- 3) створила три профільні комісії:
 - а) Комісію з питань закупівель та забезпечення – для аналізу корупційних ризиків у сфері закупівель;
 - б) Комісію з питань моніторингу законодавства – для оцінки прозорості та ефективності процедур Міноборони, розробки рекомендацій;
 - в) Комісію з питань комунікацій, кадрової роботи та експертних обговорень – для сприяння взаємодії з державними органами та іншими структурами задля підвищення ефективності роботи Міноборони;
- 4) ініціювала три кримінальні провадження у сфері закупівель Міноборони [17].

Наприкінці жовтня 2023 року ГАР МО звернулася до НАБУ із запитом щодо розслідування діяльності польської компанії «Alfa Sp z o.o.» та українського ТОВ «Львівський арсенал», які не виконали зобов'язання перед ЗСУ щодо постачання амуніції та озброєння. Розслідування виявило, що «Alfa Sp z o.o.» не має звітної документації, фігурує в декількох кримінальних справах і не дотрималася умов контракту з Міноборони України на 95,6 млн євро [1]. У квітні 2024 року НАБУ разом з поліцією Польщі провели обшуки у польській фірмі-прокладці [7]. ТОВ «Львівський арсенал» заборгував 1,5 млрд грн [1]. Справа щодо українського постачальника також була передана до НАБУ, за результатами якої було заарештовано тодішнього керівника департаменту військово-технічної політики Міноборони О. Лієва, однак станом на сьогодні він є на свободі. У справі «Львівського арсеналу» фігурували також численні фіктивні постачальники з кількох країн Східної Європи та, можливо, навіть чеський прем'єр-міністр П. Фіала [8].

На нашу думку, ГАР МО, як консультативно-дорадчий орган, повною мірою використала свої повноваження, забезпечивши максимальну публічність виявлених проблем. В умовах повномасштабної військової загрози відповідальність за результати розслідування та

подальші рішення лежить на антикорупційних органах і вищому керівництві держави.

У процесі аналізу діяльності Міністерства оборони ГАР МО розробила низку рекомендацій, спрямованих на підвищення забезпечення прозорості процесів та повинні включати наступні кроки:

1. *Планування закупівель на основі аналізу використання та потреб в озброєнні.* Однією з основних проблем закупівель у Міністерстві оборони донедавна була відсутність чіткої стратегії довгострокового планування. ГАР МО рекомендувала здійснювати закупівлі на основі комплексного аналізу реальних потреб армії, враховуючи фактичне використання озброєння, витрати на його обслуговування та перспективи розвитку бойових можливостей з метою забезпечення постійного планування закупівельної діяльності.

2. *Постійний моніторинг ринку озброєння та військової техніки (ОВТ).* З метою забезпечення конкурентного середовища та уникнення завищених цін ГАР МО рекомендувала запровадити механізм регулярного моніторингу ринку озброєнь та військової техніки. Це передбачає налагодження безперервного обміну інформацією з виробниками та постачальниками щодо наявних можливостей постачання, цінової політики, обсягів виробництва та потенційних термінів виконання замовлень. Такий підхід, на наш погляд, сприятиме підвищенню ефективності витрачання бюджетних коштів і дозволить Міноборони приймати більш зважені рішення.

3. *Чітке регулювання вимог до постачальників відповідно до законодавства.* Однією з ключових проблем, що створює корупційні ризики, є непрозорі вимоги до постачальників, які можуть використовуватися для лобювання інтересів окремих компаній. ГАР МО наголошує на необхідності визначення чітких, об'єктивних і відкритих кваліфікаційних критеріїв для учасників тендерів. Вимоги до постачальників мають відповідати чинному законодавству, а не створювати умови для обмеження конкуренції на користь окремих гравців ринку.

4. *Одночасне інформування всіх виробників і постачальників про потреби Міноборони.* Щоб забезпечити чесну конкуренцію, Міноборони має доводити інформацію про закупівлі одночасно до всіх потенційних постачальників. Це дозволить уникнути ситуацій, коли певні компанії отримують перевагу завдяки ексклюзивному доступу до інформації. Оголошення

про потреби міністерства повинні містити чіткі характеристики необхідної продукції, її кількість та строки постачання, що сприятиме прозорості та відкритості тендерних процедур.

5. *Залучення громадськості до формування нормативно-правової бази та закупівель.* Громадський контроль повинен відігравати ключову роль у підвищенні довіри до державних інституцій. ГАР МО рекомендувала залучати представників громадянського суспільства до процесу розробки нормативно-правових актів, що регулюють оборонні закупівлі, а також до моніторингу виконання контрактів [17]. До слова, частину із зазначених рекомендацій Міноборони впровадив у свою роботу, зокрема провела аудит закупівельних процесів. Як зазначив колишній заступник міністра оборони Д. Кліменков під час публічного звіту ГАР МО у квітні 2024 року, головною проблемою була відсутність професійного підходу: фахівці Міноборони самостійно визначали потреби та здійснювали закупівлі, що створювало ризики корупції. Утворення Агенції оборонних закупівель (АОЗ) та Державного оператора тилу (ДОТ) дозволило децентралізувати закупівельні процеси та значно знизити корупційні ризики. На думку Д. Кліменкова, це допомогло заощадити 34% бюджетних коштів на закупівлі паливно-мастильних матеріалів. Крім того, колишній голова ГАР МО Є. Грушовець констатував, що після активної співпраці його команди з Міноборони в закупівельні процеси було інтегровано постійний моніторинг потреб і ринку, а також запроваджено кваліфікаційні критерії для постачальників. Це дозволило міністерству ефективніше планувати свою діяльність, зокрема передбачати закупівлі на три роки вперед.

Одним із вагомих досягнень Громадської антикорупційної ради при Міністерстві оборони стало переведення закупівель у систему Prozorro. Це дозволило експертам ефективніше відстежувати ризиковані та сумнівні тендери, особливо у сфері харчового забезпечення військовослужбовців. Гучний скандал із «яйцями по 17 грн» став ключовим поштовхом до створення ГАР МО та привернув особливу увагу її представників. Вони з'ясували, що на харчові закупівлі загалом витрачалося близько 4 млрд. грн, причому серед замовлень у зимовий період фігурували ананаси, полуниця та лохина. Окремий резонанс викликала купівля базиліка за ціною 450 грн/кг. Оскільки такі витрати не суперечать чинному законодавству,

ГАР МО рекомендувала Міністерству оборони впровадити стаціонарні меню для військових частин [3].

Варто відзначити зростаючу роль Громадської антикорупційної ради у формуванні суспільного дискурсу, зокрема щодо ситуації навколо М. Безрукової та керованої нею АОЗ. ГАР МО здійснила аналіз конфлікту між Міноборони та АОЗ, який загострився через суперечності у призначенні керівника, затягування формування Наглядової ради та інформаційні маніпуляції. Внесені Міністерством оборони зміни до статутів АОЗ та ДОТ фактично дозволили призначати керівників в обхід наглядових рад, що суперечить чинному законодавству. Конфлікт також супроводжувався витоками інформації з обох сторін, а питання можливо об'єднання АОЗ і ДОТ використовувалося як інструмент тиску. З метою пошуку компромісного рішення ГАР МО запропонувала свою платформу як незалежний майданчик для діалогу між усіма сторонами [5].

Відтак постає питання, чи діяльність ГАР МО сприяє ефективності цього органу центральної влади. Оцінюючи ефективність центральних органів влади, правник Д. Журавльов пропонує низку критеріїв, серед яких можна виділити такі:

1. *Докладне діагностування та інформування* передбачає постійний аналіз діяльності міністерства, виявлення слабких сторін, які в умовах воєнного стану необхідно виправляти. Позитивні зміни, що виникають унаслідок пропозицій ГАР МО, зокрема, проявляються у закупівельній діяльності Міністерства оборони.

2. *Ефективність планування*, яка наразі проявляється в здатності Міноборони планувати закупівлі на кілька років уперед завдяки затвердженню дієвої закупівельної стратегії.

3. *Прийняття відповідних показників якості діяльності*, що включає функцію внутрішнього й зовнішнього контролю [4, с. 79].

Вітчизняний науковець М. Криштанович визначає залучення громадян до процесу прийняття рішень, зокрема через проведення громадських слухань, консультацій та інших форм участі, як важливий показник громадського контролю та критерій ефективності органів влади [6, с. 242].

Отже, роль Громадської антикорупційної ради при Міністерстві оборони України є однією з ключових в налагодженні роботи міністерства й забезпечення його прозорості, зважаючи на її повноваження, як консультативно-дорадчого

органу, та запропоновані нею рекомендації, які зокрема стосуються оптимізації закупівельних процесів: перехід на платформу Prozorro, встановлення кваліфікаційних критеріїв для поставальників, впровадження постійного моніторингу ринку тощо. Ці заходи позитивно впливають на своєчасне виявлення корупційних ризиків, так само як здатність ГАР МО ініціювати антикорупційні розслідування.

Список використаної літератури:

1. Громадська рада просить НАБУ розібратися з конторами, які не поставили армії обіцяне. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/10/30/7426332/index.amp> (дата звернення: 8.02.2025).
2. Дерекко В. Громадянське суспільство як суб'єкт впливу на воєнно-політичні рішення. Політичний менеджмент. 2009. С. 72-78. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/dereko_hromadianske.pdf (дата звернення: 27.01.2025).
3. Дубенський Д. Замість яєць по 17 грн – базилік по 450? В Громадській раді оцінили «екзотичні» закупівлі для ЗСУ. URL: <https://news.telegraf.com.ua/ukr/ukraine/2024-04-26/5848667-zamist-yaets-po-17-grn-bazilik-po-450-v-gromadskiy-radi-otsinili-ekzotichni-zakupivli-dlya-zsu/amp> (дата звернення: 8.02.2025).
4. Журавльов Д. Критерії ефективності діяльності центральних органів виконавчої влади України. Митна справа. № Спец. вип. 2013. С. 77-81. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21D BN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Ms_2013_Spets.vip._16.pdf (дата звернення: 20.02.2025).
5. Заява Громадської антикорупційної ради при Міністерстві оборони України. 25 січня 2024 р. URL: <https://www.facebook.com/share/p/1YatTSJrvP/> (дата звернення: 25.12.2024).
6. Криштанович М. Критерії оцінювання ефективності місцевих органів влади в системі публічного управління. Наукові інновації та передові технології: Серія «Управління та адміністрування». № 3(31). 2024. С. 238-246. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/9707/9760> (дата звернення: 20.02.2025).
7. НАБУ. Telegram-канал. URL: https://t.me/nab_ukraine/2460 (дата звернення: 9.02.2025).
8. Ніколаєнко Т. Загадкова смерть у Чехії та справа «Львівського арсеналу». URL: https://sensor.net/ua/resonance/3495546/sprava_lvivskogo_arsenalu (дата звернення: 9.02.2025).
9. Пашенко Є., Чалий М. Організаційно-правові засади протидії корупції в секторі безпеки й

- оборони України на відомчому рівні. Південноукраїнський правничий часопис. № 4 (3). 2022. С. 212-216. URL: http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2022/4/part_3/35.pdf (дата звернення: 27.01.2025).
10. ПЕРШИЙ ЗАХІДНИЙ. Громадський контроль при Міноборони: як працюватиме і що контролюватиме?. 17.01.2025 р. YouTube. URL: https://youtu.be/f2n6is4PiK8?si=_TPBpE3XVeZF9tzP (дата звернення: 4.02.2025).
11. Положення про Громадську антикорупційну раду при Міністерстві оборони України : Наказ Міністерства оборони України від 3.03.2023 р. № 118. URL: https://s3.eu-west-1.amazonaws.com/mod.gov.ua-statics-bucket/Polozhennya_67618c311f.pdf (дата звернення: 15.01.2025).
12. Попадюк Ф. Юрій Гудименко про вибори в Антикорупційну раду Міноборони та що не так з українською обороною. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2025/01/15/7493588/> (дата звернення: 15.01.2025).
13. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення: 15.01.2025).
14. Фукуяма Ф. Політичний порядок і політичний занепад. Від промислової революції до глобалізації демократії. Київ : «Наш формат», 2019. 608 с.
15. Хорішко Л. Стратегічні комунікації Міністерства оборони України в умовах війни. Періональні студії. 2022. С. 105-109. URL: <http://regionalstudies.uzhnu.uz.ua/archive/29/17.pdf> (дата звернення: 27.01.2025).
16. Ukraine in the Corruption Perceptions Index – 2024. Anti-Corruption on Hold. URL: <https://cpi.ti-ukraine.org/en/> (дата звернення: 20.02.2025).
17. Ukrinform. Як Антикорупційна рада допомагає боротися з корупційними ризиками в Міноборони?. 26.04.2024 р. YouTube. URL: https://www.youtube.com/live/1CSq2h4fY-w?si=5tKjiC3_ue_GH06n (дата звернення: 2.02.2025).
18. Weir S., Beetham D. Political Power and Democratic Control in Britain. London and New York: Routledge. 1998. 560 p. URL: <http://ndl.ethernet.edu.et/bitstream/123456789/65208/1/53.pdf.pdf> (date of access: 28.06.2020).

Antoniuk D. I. The role of the public anti-corruption council in ensuring the effective operation of the ministry of defense of Ukraine during martial law

The article analyzes the role of the Public Anti-Corruption Council at the Ministry of Defense of Ukraine (PAC MoD) as a consultative and advisory body, tasked with ensuring public oversight and transparency in defense procurement. The author draws attention to the ministry's closed operations, which contribute to corruption risks and reduce public trust in the ministry and state institutions in general, particularly among international partners.

The article explores the role of public oversight in the security and defense sector of Ukraine, particularly its impact on the efficiency of operations and strengthening the country's defense capabilities. Moreover, the author identifies public oversight as an essential component of building trust in government institutions.

The main focus is placed on the tasks and functions of the PAC MoD, including monitoring procurement processes, assessing corruption risks, overseeing the implementation of public initiatives, and interacting with government structures to assess its impact on the Ministry of Defense's work. Specific achievements of the PAC MoD are highlighted, such as identifying corruption risks, particularly in the ministry's dealings with the Polish firm «Alfa Sp z o.o.» and the company «Lviv Arsenal», initiating criminal proceedings against unscrupulous suppliers, introducing transparent procurement mechanisms, and providing recommendations to improve defense policy.

The article also contains an analysis of the conflict between the Ministry of Defense and the Defense Procurement Agency, which has intensified due to disagreements over personnel appointments and procedural matters. The role of the PAC MoD as an independent mediator in resolving this conflict and finding optimal solutions is discussed. The article asserts that strengthening public participation in decision-making processes could enhance the effectiveness of the Ministry of Defense and reduce the level of corruption.

The author also proposes a set of criteria for evaluating the effectiveness of central government bodies, including the Ministry of Defense of Ukraine, in order to analyze the impact of the PAC MoD on its operations. It is emphasized that the transition to the Prozorro platform, the establishment of qualification criteria for suppliers, and the introduction of ongoing market monitoring – positively influences the timely identification of corruption risks within the Ministry of Defense.

Key words: Public Anti-Corruption Council, Ministry of Defense of Ukraine, NABU, corruption, defense procurement, public control.